

Situació i perspectives

El sector turístic torna a batre rècords i es consolida com a motor de creixement

El 2024, el PIB turístic va experimentar un altre any de creixement notable, amb un augment estimat del 6% en termes reals, aproximadament el doble del creixement del total de l'economia. Aquest funcionament va respondre a un increment significatiu del nombre de turistes estrangers i de la seva despesa mitjana, impulsat per la recuperació del turisme britànic i de llarga distància. D'altra banda, el turista espanyol ha tornat a viatjar a l'exterior i ha reprès els nivells pre pandèmia. En aquest context favorable, el sector hotelier continua gaudint d'una demanda molt robusta, que li ha permès continuar augmentant els nivells d'ocupació i de rendibilitat fins a nous màxims. De cara al 2025, el sector turístic espanyol creixerà a un ritme una mica més moderat, però encara compta amb importants palanques per continuar expandint-se, i esperem que continuï sent un dels principals suports per al creixement del conjunt de l'economia.

El 2024, l'economia espanyola ha tornat a sorprendre de manera positiva, amb el suport d'una inflació i d'uns tipus d'interès que, tot i ser encara elevats, han disminuït de manera progressiva. El creixement del PIB ha estat molt dinàmic, prop del 3,0%. En aquest context clarament expansiu, no hi ha dubte que el sector turístic ha estat un dels que s'han comportat millor, amb un creixement del 6,0% estimat per al 2024, després de l'avanç del 7,9% del 2023.

El turisme estranger va marcar nous màxims per segon any consecutiu, mentre que els espanyols van tornar a sortir a l'exterior

Després d'un 2023 en què els principals indicadors turístics d'activitat van reprendre els màxims del 2019, el sector amb prou feines ofereix senyals d'esgotament cíclic i, fins i tot, ha mantingut el seu atractiu, sobretot, als mercats internacionals. El 2024, estimem que van arribar al nostre país uns 94 milions de turistes estrangers, uns 9 milions més que l'any anterior (creixement del 10% en relació amb el 2023), i que van incrementar la despesa per damunt de la inflació dels serveis turístics (el turista mitjà va gastar 1.342 euros el 2024, uns 245 euros més per turista que el 2019).¹

¹ Les dades de despesa dels turistes internacionals comparen l'acumulat fins al mes de novembre, última dada disponible a l'hora de tancar aquest informe, amb el mateix període del 2023 i del 2019.

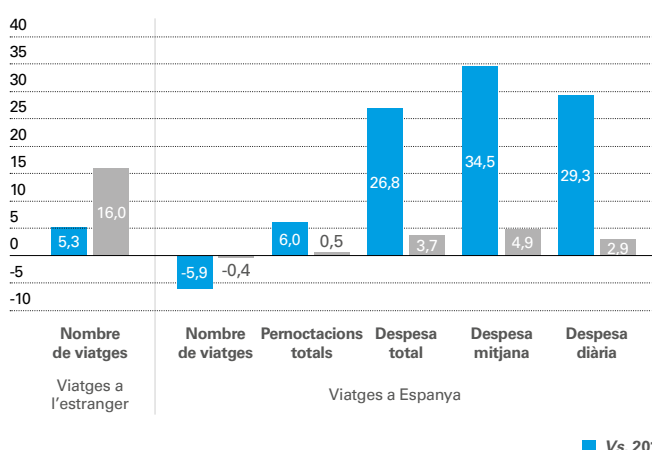
Per la seva banda, el turista resident ha anat moderant els viatges dins el país i ha reprès les visites a destinacions internacionals, de manera que, el 2024, va ser l'any en què el turista domèstic va recuperar el volum de viatges a l'exterior del 2019. Les dades de comptabilitat nacional corroboren aquesta tendència: la despesa de les llars residents a la resta del món en el 3T 2024 va ser el 14% superior a la de la pre pandèmia (acumulat de quatre trimestres). D'altra banda, a mesura que augmenta la presència a les destinacions internacionals, el turista domèstic redueix l'impacte sobre el mercat espanyol: el 2024, es va reduir lleugerament el nombre de viatges dins Espanya. En canvi, la despesa turística domèstica continua creixent amb força.²

② Els indicadors de turisme resident comparen l'acumulat de l'any fins al 3T 2024, última dada disponible a l'Enquesta de turisme resident de l'INE, amb el mateix període del 2023 i del 2019.

El turista resident torna a viatjar a altres destinacions, i l'internacional marca nous màxims

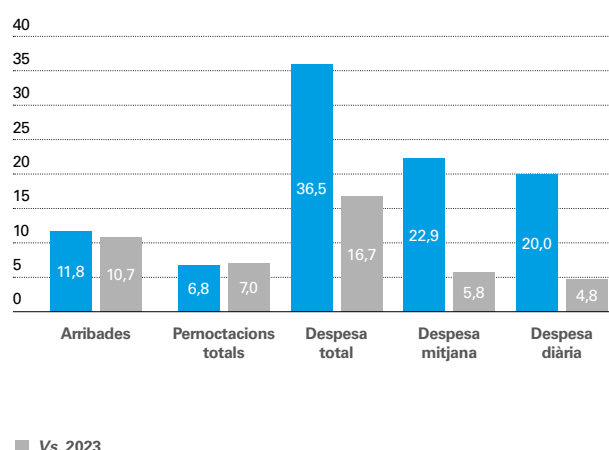
Indicadors de turisme resident

Variació el 2024 (%)

Indicadors de turisme internacional

Variació el 2024 (%)

Nota: Les dades de turisme resident són del gener al setembre; les de turisme internacional van del gener al novembre.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

El 2024, s'han recuperat les arribades de turistes britànics i de llarga distància, de manera que tots els mercats rellevants per al sector espanyol ja han recuperat els nivells pre pandèmia

A més del rècord d'arribades de turistes internacionals, el 2024, es van recuperar de forma definitiva tots els grans mercats d'origen per al sector espanyol. Els últims a fer-ho han estat el turista britànic, principal mercat del nostre sector turístic (representa el 19,7% de les arribades i el 18% de la despesa), i el turista de llarga distància (en l'actualitat, el mercat que creix amb més força). El primer ha estat llastat per les conseqüències indirectes del *brexit* i pel mal moment que ha travessat l'economia britànica des de l'esclat de la pandèmia. El segon, que inclou el turisme asiàtic, ha estat perjudicat per la sortida tardana de la crisi pandèmica, per les majors restriccions a la mobilitat imposades al continent asiàtic i pels problemes en el trànsit aeri a causa del conflicte a Ucraïna.³

③ Les aerolínies europees tenen tancat l'espai aeri per creuar per Ucraïna i per Rússia, de manera que les rutes cap al continent asiàtic són ara més llargues i costoses, la qual cosa ha reduït el nombre de connexions entre Espanya i el continent asiàtic.

Els dos únics mercats que no han recuperat els nivells pre pandèmia són el turisme rus (no hi ha dades des de l'esclat de la guerra) i el nòrdic, tot i que els dos mercats són minoritaris (amb prou feines representen el 6,7% de les arribades). En canvi, els orígens amb un funcionament més positiu són, dins Europa, els Països Baixos i els mercats de l'Europa de l'Est i, de més llarga distància, els EUA i la resta d'Amèrica.

Les arribades de turistes per negocis i motius professionals encara no han recuperat els volums pre pandèmia i es té marge de millora a mitjà i a llarg termini

Pel que fa al motiu del viatge, les arribades per negocis i motius professionals (l'anomenat «turista de negocis») són les úniques que encara no han recuperat els nivells pre pandèmia (hi ha una bretxa de 198.000 arribades en relació amb aquests nivells) i les que creixen a taxes més baixes. La seva recuperació és especialment rellevant, tenint en compte que es tracta del turista que deixa més diners al sector: el 2024, uns 1.400 euros per turista (100 euros més que un turista vacacional) i 240 al dia (50 euros més per dia).

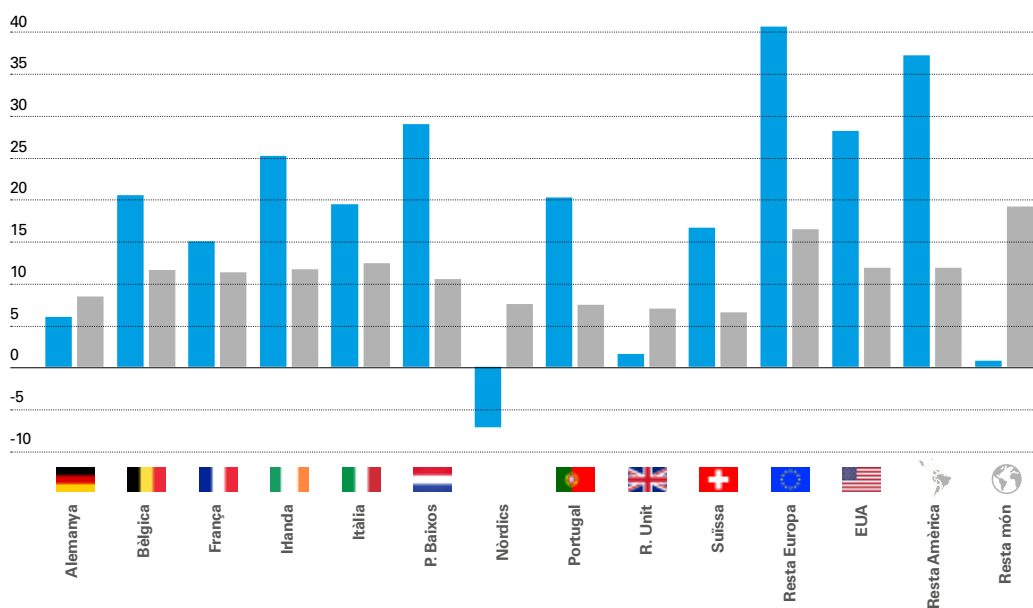
En canvi, crida l'atenció que les arribades sota la categoria «Altres motius» hagin repuntat el 45% en relació amb el 2019. Aquesta categoria inclou viatges que poden englobar les visites a familiars i amics, els estudis, els tractaments mèdics o les peregrinacions religioses, entre d'altres, i representa ja el 8,2% del total d'arribades al nostre país, 2 punts més que el 2019.

Finalment, cal destacar l'augment de les pernoctacions (de residents i de no residents) en establiments no hotelers: destaca l'augment de la demanda d'apartaments turístics rurals i, sobretot, de càmpings, que registren els majors increments d'estades en relació amb el 2019.

Arribades de turistes estrangers segons l'origen, el motiu i el tipus d'allotjament

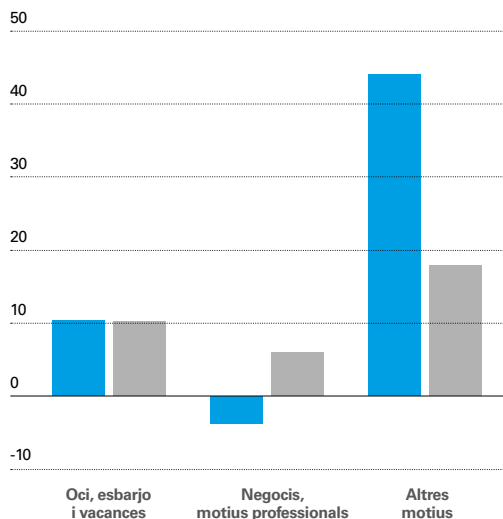
Arribades de turistes segons l'origen

Variació el 2024 (%)

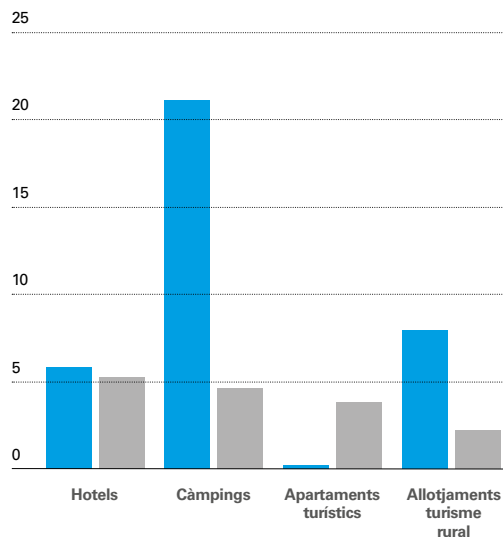
Arribada de turistes segons el motiu del viatge

Variació el 2024 (%)

Arribada de turistes segons l'allotjament

Variació el 2024 (%)

■ Vs. 2019 ■ Vs. 2023

Nota: Dades acumulades entre el gener i el novembre (última dada disponible el 2024), per a tots els anys.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

El 2024 ha tomat a ser un any excel·lent per al sector hotelier espanyol

El sector hotelier continua gaudint d'una demanda molt pròspera: ha crescut a ritmes del 5% anual el 2024 i ha consolidat els guanys del 2022 i del 2023. Els indicadors de demanda reflecteixen molt bé el comportament dispar del turista resident (evolució similar a la del període pre pandèmia 2015-2019) i del turista no resident, la demanda del qual ha continuat creixent amb força el 2024 i ha marcat nous màxims (vegeu els gràfics de la pàgina següent).⁴

Per la seva banda, l'oferta hotelera es continua mostrant menys dinàmica que la demanda. En primer lloc, hi ha 265 establiments hotelers menys que el 2019 (uns 14.800 hotels el 2024). No obstant això, el nombre d'habitacions està augmentant a un ritme del 2% anual (hi ha unes 18.000 habitacions més el 2024 que el 2019), la qual cosa suggereix que hi ha menys establiments, però que estan augmentant la seva dimensió mitjana. Les dades per categories posen de manifest l'aposta del sector espanyol pel turisme de luxe des de l'esclat de la pandèmia: els establiments de 5 estrelles són els que han augmentat més l'oferta residencial en relació amb el 2019. No obstant això, es tracta de la categoria on menys s'ha incrementat la taxa d'ocupació en aquests anys (vegeu els gràfics de la pàgina següent).

La combinació d'una demanda que augmenta amb força i una oferta que es manté una mica menys dinàmica deriva en una taxa d'ocupació que continua augmentant (el 69,5% el 2024, 2,6 p. p. més que el 2023). A més a més, la temporada alta va ser especialment reeixida: entre el juliol i el setembre, l'ocupació va superar el 75% de mitjana i va millorar els excel·lents registres del 2023 en una mica més d'1 p. p. A més a més, la comparativa de la taxa d'ocupació amb la del període 2015-2019 suggereix una certa desestacionalització de l'activitat, és a dir, augmenta més l'ocupació fora de temporada alta i millora relativament menys en els mesos de juliol a setembre. En aquest mateix informe, analitzem en profunditat el canvi en l'estacionalitat del sector en els últims anys a l'article «Quins factors han contribuït a la desestacionalització de la despesa turística a Espanya?».

Aquesta millora de l'ocupació va acompanyada d'una rendibilitat que continua creixent a taxes de dos dígit: de mitjana, el sector va ingressar 83 euros per habitació disponible el 2024 (índex de rendibilitat hotelera RevPAR), el 10% més que el 2023 i el 38% més que el 2019 (uns 23 euros més per habitació). A més a més, la temporada alta (de juliol a setembre) va ser la més rendible en la història del sector, amb uns ingressos de 107 euros de mitjana per habitació, uns 9 euros més que el 2023 i uns 30 més que el 2019.

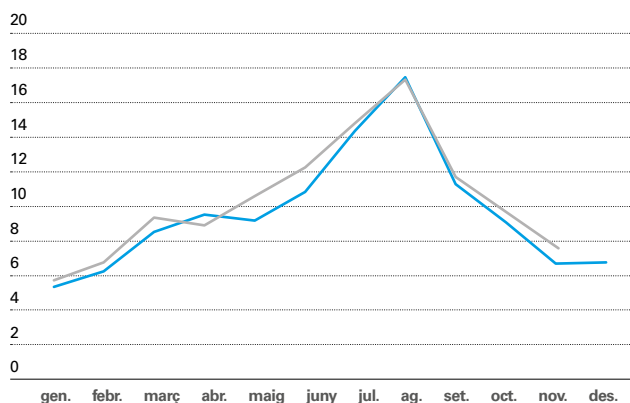
⁴ Els indicadors de demanda, d'oferta, d'ocupació i de rendibilitat del sector hotelier per al 2024 corresponen a la dada mitjana dels 12 últims mesos fins al novembre, última dada disponible a l'hora de tancar aquest informe.

Indicadors d'activitat i de rendibilitat del sector hotel·ler

Pernotacions hotel·leres del turista resident

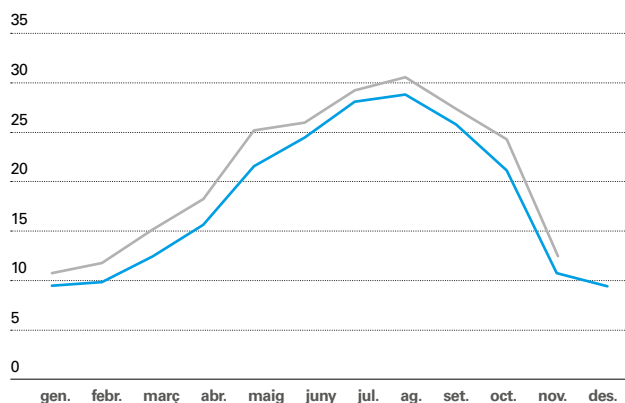
Nombre d'estades (milions)

— Mitjana 2015-2019 — 2024

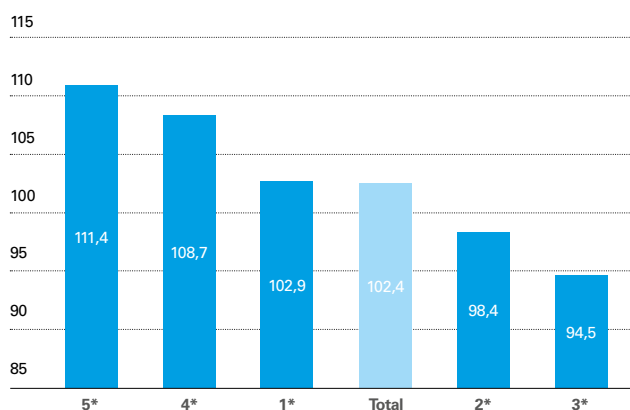
Pernotacions hotel·leres del turista no resident

Nombre d'estades (milions)

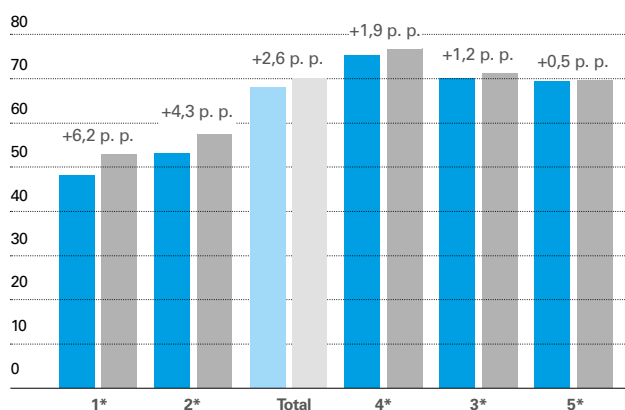
Habitacions disponibles el 2024

Índex (100 = 2019)

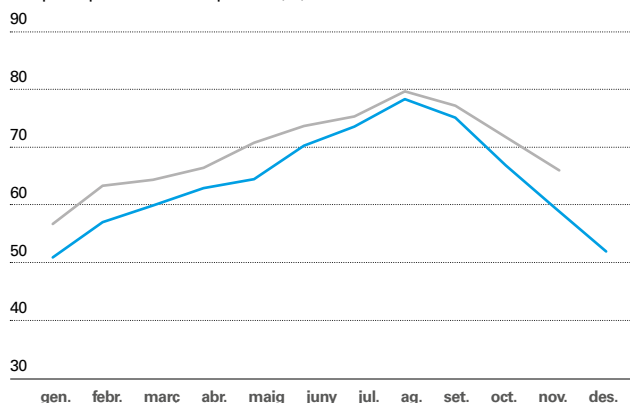
Taxa d'ocupació per categories

Categories ordenades segons la diferència de la taxa entre el 2019 i el 2024

Taxa d'ocupació hotel·lera

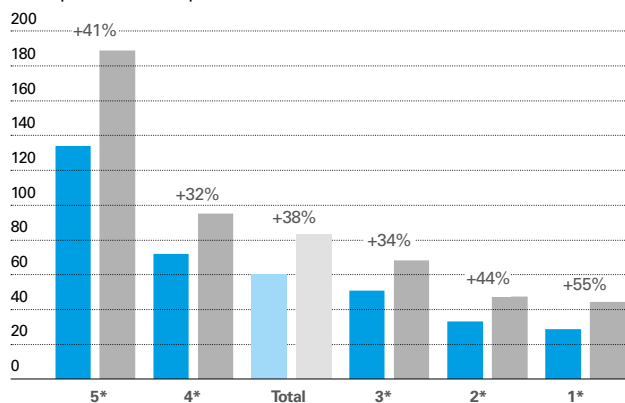
Ocupació per habitació disponible (%)

— 2015-2019 — 2024

Índex de rendibilitat hotel·lera RevPAR

Euros per habitació disponible

■ 2019 ■ 2024

Nota: Les dades d'habitacions disponibles, de taxa d'ocupació i d'índex de rendibilitat corresponen a la mitjana del gener-novembre.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

Entre regions, la Comunitat Valenciana continua sent la que es comporta millor

Fins a l'arribada de la DANA, la Comunitat Valenciana s'havia consolidat com la regió que havia guanyat més atractiu per al turista estranger en el període postpandèmia: entre el gener i el novembre, van visitar la regió 11,3 milions de turistes estrangers, 1,5 milions més que el 2023 i 2,2 milions més que el 2019. La despesa turística va assolir els 15.200 milions d'euros a l'any (5.600 milions més que el 2019, la regió on més ha augmentat des del 2019), mentre que la despesa per turista va assolir els 1.255 euros (mitjana dels 12 últims mesos fins a l'octubre), uns 70 euros més que el 2023 i 260 euros més que el 2019, la tercera regió on més ha augmentat, només superada per Madrid i per Andalusia.

És complex estimar l'impacte sobre el sector turístic de la DANA, que va afectar de forma especialment devastadora la província de València a l'octubre. Pel costat de l'oferta, la destrucció de teixit productiu s'ha concentrat en un perímetre reduït, en un moment de l'any en què la infraestructura turística està infrautilitzada. A més a més, la major part de l'oferta turística a la Comunitat Valenciana es concentra a la Costa Blanca (el 74% de l'oferta d'habitacions hoteleres), menys afectada per la DANA. Pel costat de la demanda, la despesa amb targetes estrangeres als municipis afectats per la DANA ens permet aproximar el grau d'afectació del sector turístic.⁵ Durant la primera setmana després de la catàstrofe, la despesa dels estrangers es va enfonsar a la zona zero (el -90% interanual), i el grau de recuperació encara és molt incomplet (el -34% interanual en la setmana del 25-31 de desembre). La despesa a la resta dels municipis afectats va recular menys durant la primera setmana (el -25% interanual), però amb prou feines mostra signes de millora. Així i tot, l'impacte per al conjunt de la província de València és limitat (el 2% interanual en la setmana del 25-31 de desembre), un efecte que s'hauria de reduir amb el temps, a mesura que es reparin les infraestructures danyades i s'esvaeixi l'impacte negatiu de les notícies sobre la catàstrofe.⁶

Pel que fa a la resta de regions, la comparativa dels nivells d'ocupació entre el 2024 i el 2019 ens permet destacar el bon moment del sector a Astúries, a les dues Castelles, a Extremadura o a Aragó, regions on el model de turisme és menys massiu i més orientat cap al turisme verd i actiu. Aquesta major ocupació no va necessàriament acompanyada d'un increment significatiu de la rendibilitat, llevat del cas d'Astúries (vegeu els gràfics següents). Crida l'atenció el cas del sector hotelier a la Comunitat de Madrid, on predomina un model de turisme de ciutat, cultural i de negocis (el model que més ha trigat a recuperar-se després de la pandèmia). Es tracta d'una regió en què ha caigut l'ocupació des de l'esclat de la pandèmia, però és una de les que ha augmentat més la rendibilitat del sector.

⁵ Segons les dades internes de CaixaBank, la despesa turística internacional als municipis més afectats per la DANA (zona zero) representava, abans de la DANA, el 7,3% de la despesa turística internacional de la província (a València ciutat, s'hi fa el 33% de la despesa). A la província, el pes de la despesa turística internacional i nacional es reparteix gairebé a parts iguals.

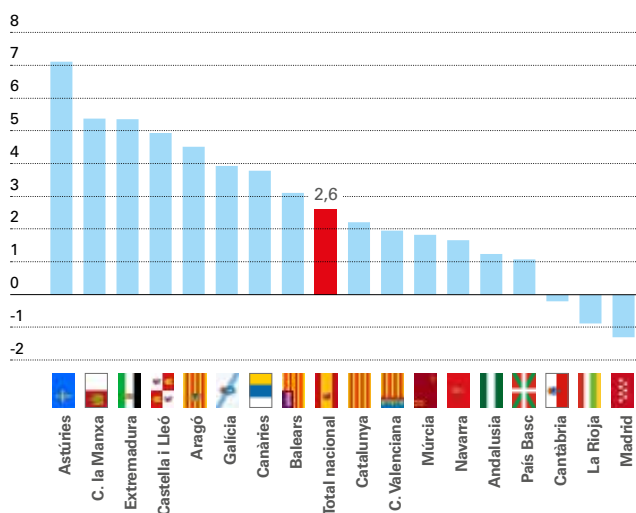
⁶ Última setmana amb dades disponibles en el moment d'escriure aquest article. El Monitor de Consum de CaixaBank Research conté actualitzacions setmanals d'aquestes dades i es pot consultar a: Monitor de consum de CaixaBank Research.

Amb la devastació de la DANA, la despesa dels estrangers es va enfonsar a la zona zero (el -90% interanual), i el grau de recuperació encara és molt incomplet

Ocupació i rendibilitat del sector hotelier segons la comunitat autònoma

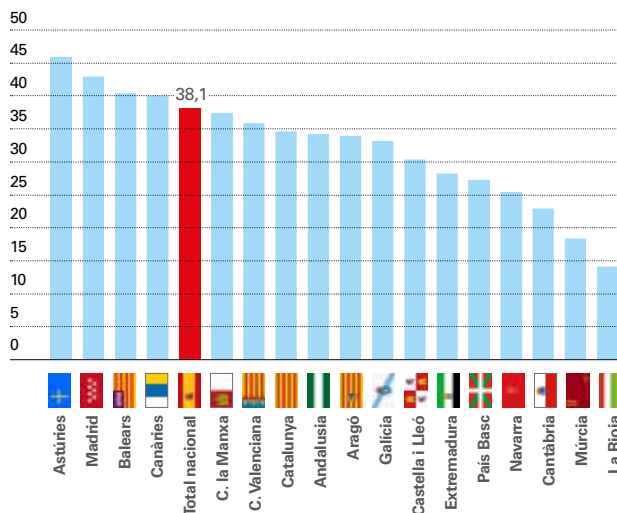
Variació de la taxa d'ocupació hotelera entre CA

Diferència entre el 2019 i el 2024 (p. p.)

Índex de rendibilitat (RevPAR)

Variació entre el 2019 i el 2024 (%)

Nota: Les dades corresponen a la mitjana del gener al novembre en relació amb el mateix període del 2019.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

El mercat laboral continua creant ocupació a ritmes molt dinàmics, però més modestos que el 2022 i el 2023

El sector turístic està creant ocupació a ritmes molt dinàmics (el 3,6% el 2024), per damunt del total de l'economia (el 2,8% el 2024) i supera els 3 milions d'empleats el 2024 (una creació d'ocupació de 106.000 treballadors en relació amb el 2023). L'anàlisi per subsectors afegeix informació sobre com s'estan comportant les diferents branques associades al sector en aquest període postpandèmia. En primer lloc, cal dir que, des de l'esclat de la pandèmia, tots els subsectors turístics han creat ocupació, llevat del sector de transport aeri i, sobretot, del sector d'activitats de lloguer (el -2,6% entre el 2019 i el 2024), un subsector que inclou el lloguer de vehicles, que ha trigat a recuperar-se després de la pandèmia pels problemes al sector de l'automòbil, tot i que és cert que l'augment en el nombre de matriculacions al llarg del 2024 suggereix que podria millorar en els propers mesos. En canvi, les activitats d'oci, culturals i esportives són les que més ocupació estan creant i les que més pes estan guanyant sobre el total d'afiliats, la qual cosa reflecteix el canvi en el patró de consum postpandèmia, on les activitats amb més interacció social i el consum d'experiències s'han disparat.

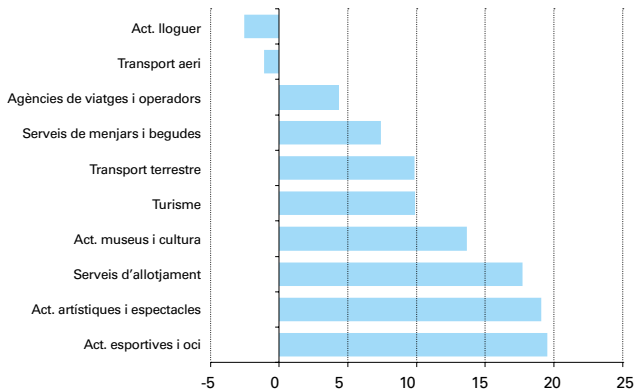
L'elevada demanda de serveis turístics fa que els preus del sector continuïn creixent amb força

El sector continua creant ocupació de manera dinàmica, tot i que hi ha molta heterogeneïtat entre subsectors

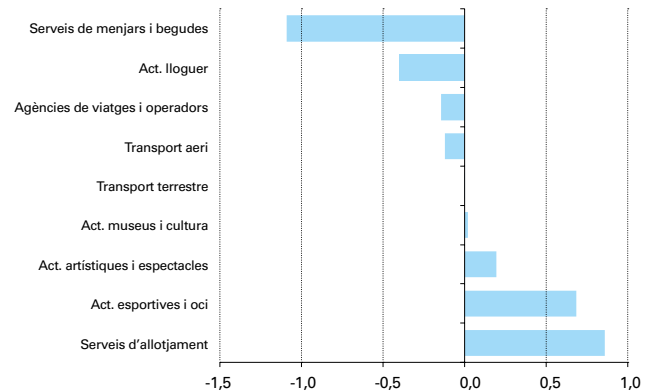
Creació d'ocupació al sector turístic

Variació entre el 2019 i el 2024 (%)

Pes sobre el total del sector turístic

Variació del pes entre el 2019 i el 2024 (p. p.)

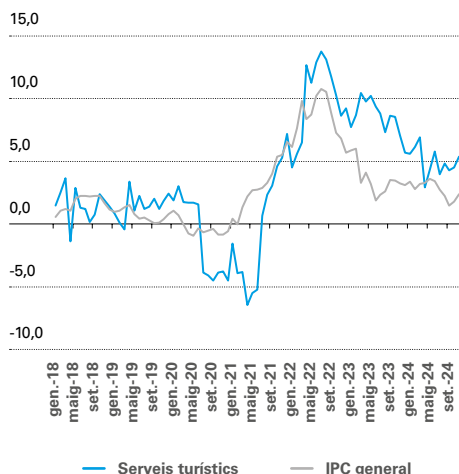
Font: CaixaBank Research, a partir de dades del MISSM.

La inflació del sector turístic es va continuar moderant de manera gradual al llarg del 2024 i es va allunyar dels màxims del 2022 (quan, entre l'abril i l'octubre, es van registrar taxes interanuals de dos dígits). No obstant això, la inflació encara se situava en el 5,4% al novembre, molt per damunt de la inflació per al conjunt de l'economia (el 2,4%), amb el transport marítim, els paquets turístics amb destinació nacional i els vols domèstics i internacionals com les partides més alcistes. Crida especialment l'atenció el repunt dels preus del transport marítim des del 2019 (el +60% acumulat), que recull, en gran part, l'increment de la demanda de turisme de creuer (hi ha uns 2 milions més de passatgers als creuers que abans de la pandèmia) i, possiblement, l'encariment dels combustibles.

Els preus dels serveis turístics es continuen moderant, però es mantenen en nivells elevats

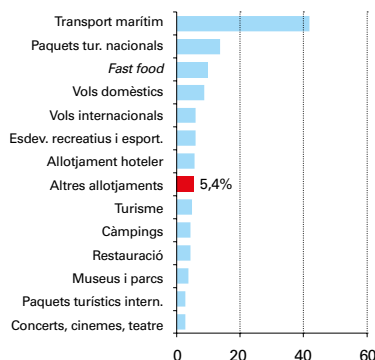
IPC general i dels serveis turístics

Variació interanual (%)

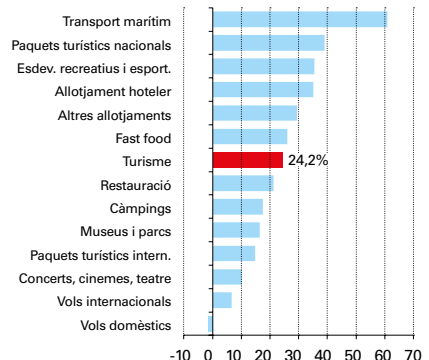
Variació anual el 2024*

(%)

Variació acumulada entre el 2019 i el 2024*

(%)

Nota: (*) Les dades del 2024 són la mitjana de 12 mesos fins al novembre.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

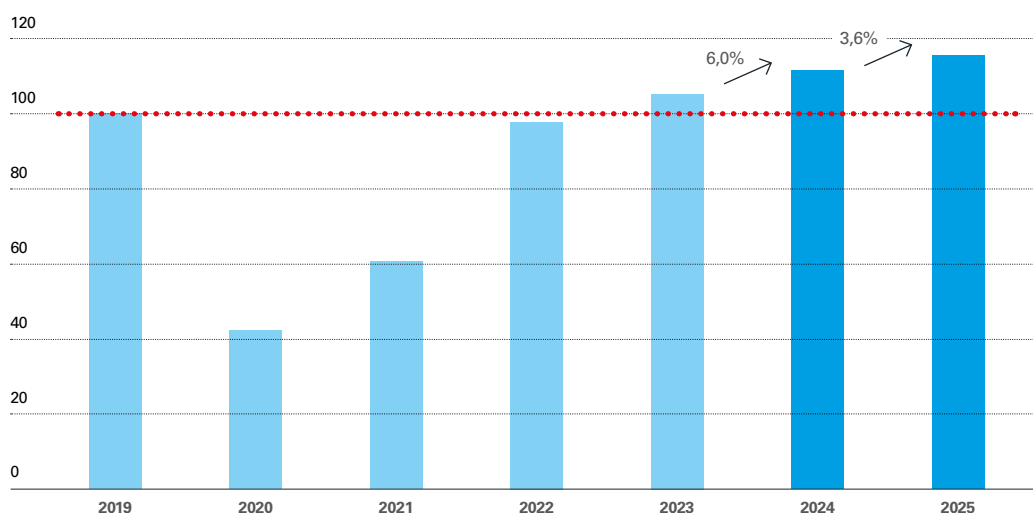
Perspectives favorables per al sector el 2025

La fortalesa del comportament del sector al llarg del 2024, al llarg del qual els indicadors de turistes internacionals han tornat a marcar nous màxims, posa de manifest que el sector està assolint nivells elevats d'utilització de la seva capacitat productiva, de manera que cal esperar que el ritme de creixement es moderi en relació amb les taxes de l'any anterior. No obstant això, encara observem algunes palanques que permetran que continuï creixent de forma sostinguda en l'horitzó actual de previsions. A l'exterior, la recuperació de la renda disponible als països emissors, a mesura que s'esvaeixi l'impacte inflacionista, i la percepció d'estabilitat geopolítica a Espanya continuaran impulsant el sector turístic en els propers trimestres. S'espera que aquesta tendència continuï desestacionalitzant el turisme, amb creixements més significatius fora de la temporada alta, la qual cosa farà que el creixement del sector sigui més sostenible.

En balanç, estimem un creixement del PIB turístic del 3,6% el 2025, després del 6,0% estimat per al 2024, amb un creixement de nou per damunt del conjunt de l'economia espanyola (el 2,3%, segons les nostres estimacions actuals per al 2025). Esperem que el turisme domèstic creixi lleugerament per damunt del 2024 (l'1,2% el 2025 vs. el 0,8% el 2024), atesa l'expectativa que les sortides a l'exterior del turista espanyol s'estabilitzaran al voltant dels mateixos nivells del 2024, mentre que el turisme internacional creixerà el 4,5% (el 8,6% el 2024). En aquest context, el PIB turístic passaria a representar el 13,2% de l'economia en comparació amb el 12,9% estimat el 2024.

PIB turístic real a Espanya

Índex (100 = 2019)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE i d'estimacions pròpies.